

LÆRERVEJLEDNING UDSKOLINGEN

Dette undervisningsmateriale handler om tolerance mellem mennesker. Med afsæt i 400 år med jødisk liv i Danmark giver materialet mulighed for at tilrettelægge forløb på en, to eller tre lektioner i klassen. Det fulde materiale vil passe til et forløb over ni lektioner om det danske samfunds tolerance og intolerance overfor jøder og andre minoriteter gennem historien og idag. Vi sætter fokus på, hvad indvandring har betydet for Danmark, både når vi som land selv har inviteret og når indvandringen er sket som led i større internationale begivenheder.

Bag undervisningsmaterialet står Jødisk Informationscenter, Dansk Jødisk Museum og Det Jødiske Samfund i Danmark. Materialet er finansieret af A.P. Møller Fonden som en del af fejringen af, at det i 2022 er 400 år siden, at den danske kong Christian 4. for første gang gav jøder lov til at opholde sig i Danmark.

Tre temaer

Du kan bruge temaerne uafhængigt af hinanden. Du kan benytte dem på én enkelt lektion eller som et samlet forløb med flere lektioner. Materialet har fokus på refleksion hos eleverne, og undervisningen kan foregå i grupper eller med klassen samlet. Tolerance og minoriteters betydning for Danmark er særligt brugbart i dansk, samfundsfag, kristendomskundskab og historie.

Uanset om du som lærer vælger et, to eller alle tre temaer vil vi anbefale, at du starter med en åben diskussion i klassen, hvor du tager temperaturen på deres viden og meninger om minoriteter, tolerance og det at være dansker på forskellige måder.

Tema 1: Dansk jødisk historie

Første tema indeholder en kort introduktion til de 400 års dansk jødisk historie skrevet af Dansk Jødisk Museum. Herudover er der en 400 års tidslinje, som kan bruges til at forklare de vigtigste milepæle. Du kan også vælge at formidle de 400 års historie gennem enkeltpersoners perspektiv. Til dette har Dansk Jødisk Museum skrevet 9 korte personfortællinger, (personaer) fra den første jøde i Danmark, som er aftegnet i kilderne kaldet Jakob Jøde, der boede i Helsingør, til Chaim Cohn fra København i 1969. Alle ni persona-fortællinger præsenteres på hver deres side, så de er lette at gennemgå på skærmen eller printe til uddeling i klassen. Vi har suppleret personfortællingerne fra historien med to unge jøder fra vores tid: 14-årige Nathalie og 13-årige Hannah som i et fem minutters interview fortæller om, hvordan det er at være unge jøde i Danmark i dag. Du kan bruge Nathalie og Hannah fortællinger i klassen både som video og som udskrevet interview.

De to unge jøders oplevelser af, hvordan det er at være jødisk minoritet i dagens Danmark og "tolerance-tidslinjen" vil være et godt afsæt for refleksioner i klassen om tolerance over for minoriteter igennem historien og i dagens Danmark.

LÆRERVEJLEDNING UDSKOLINGEN

Tema 2: Indvandringens betydning for Danmark

Det næste tema består af en kort tekst og to animationsvideoer. Teksten beskriver, hvordan indvandring skaber dynamik i lande. Den ene animationsfilm viser hovedtrækkene i jødisk indvandring og udvandring til Danmark. Den anden film fokuserer på, hvilke store grupper der har indvandret til Danmark gennem de seneste 400 år.

Den første øvelse hedder: "Hvilke af disse genstande havde Danmark ikke set uden jødisk indvandring?"

Øvelsen kan foregå med hele klassen samlet, eller hvor du deler eleverne op i mindre grupper. Til selve øvelsen skal du printe de 16 genstandskort (vigtigt: både for- og bagside) og lægge dem ud på et bord i klassen med billedsiden opad (genstandene er fx avisen Politiken, filmen Hævnen, en Tuborg, en Kaj Bojesen abe osv.). Øvelsen går ud på at klassen, eller grupperne, skal diskutere, hvilke genstande de tror, der har en relation til jødisk indvandring, og hvilke der ikke har. Efter noget tid skal eleverne dele kortene i to bunker efter deres respektive bud. Til sidst skal de vende kortene om, hvor de kan finde de rigtige svar. Brug noget tid på at samle op på deres refleksioner.

Det vigtige er naturligvis ikke, om eleverne vælger rigtigt eller forkert, men at eleverne får reflekteret omkring indvandrings betydning for vores kultur. Genstandene tænkes ofte som danske klassikere, men ville kun være til stede grundet indvandring.

Anden øvelser hedder: Om at have sin identitet flere steder fra. Indvandring til Danmark er ofte forbundet med en følelse af både

at have en dansk identitet og en identitet derfra, hvor man selv eller ens forfædre er indvandret fra. Typisk spiller kulturen og traditionerne herfra ind. Det at føle sig fra flere steder, er en følelse mange danskere har.

Øvelsen breder identitetsbegrebet ud, og gør det relevant for alle i klassen. Øvelsen forsøger også at arbejde konstruktivt med de fordomme, man kan have overfor personer, der ligner, de kommer særlige steder fra.

Print de fem personkort (vigtigt: både for- og bagside) og læg dem ud på et bord i klassen med billedsiden opad. For hvert kort er der foto af en dansker og tre bud på, hvor fra personen også har sin identitet fra. Vi giver tre svarmuligheder på forsiden. Bliv i klassen enige om et svar og vend så kortet og få personens egen forklaring på, hvor han eller hun føler at have sin identitet fra.

De fem korte identitetshistorier findes også på en video, hvor alle fem ligger efter hinanden. Det er derfor også en mulighed at lave øvelser i klassen med video.

LÆRERVEJLEDNING UDSKOLINGEN

Tema 3: Holocaust og flykten fra Danmark 1943

Det sidste emne fokuserer på Holocaust og oktober 1943 i Danmark. Dette tema er særligt brugbart i udkolingen til at opfylde de nye ændringer af folkeskolens historiekanon, hvor undervisning i Holocaust og folkedrab er blevet obligatorisk (Regeringens handleplan mod antisemitisme januar 2022).

Vi fokuserer på det ufattelige folkedrab begået af nazisterne i Anden Verdenskrig ved at fortælle historien gennem den 15-årige danske pige Kirstens oplevelser. I en kort lydfortælling kan klassen høre en dramatisering af Kirstens flugt i oktober 1943, hvor hun ligesom de fleste andre danske jøder måtte flygte fra Danmark til Sverige for at undgå at blive interneret i de tyske koncentrationslejre. Lydfortællingen er fiktion, men bygger på en rigtige historie. I en tilhørende video møder vi historiens ophavskvinde den nu 94-årige Kirsten Davidsen, der fortæller sin personlige beretning om et flugtforsøg, der nær gik galt.

I temaet er der derudover en grundig baggrundstekst fra Dansk Jødisk Museum om Holocaust, der også fokuserer på begivenheder udover Danmarks grænser.

En del af temaet fokuserer på antisemitisme i dag. Her kan du finde en samling med korte fakta om jøder i Danmark, derudover kan du finde citater fra unge jøder om deres oplevelse med antisemitisme i dag. Sammenlagt giver materialet et godt afsæt for, at klassen kan diskutere emnet i plenum.

Holocaust-temaet kan udvides med en tur ud i byrummet, hvis jeres skole ligger i en by, der har fået nedlagt en af de såkaldte

Snublesten. Projektet Snublesten er med tiden blevet Europas største decentrale mindesmærke for nazismens ofre. Der er tale om enkelte mindeplader, der lægges ned foran et specifikt offers daværende bopæl. Indgraveret i stenen står personens navn, fødselsår, årstal for deportering, koncentrationslejren, dødsdato og evt. hvordan vedkommende døde. Stenene bliver en meget konkret og vedkommende reminder om, at der her boede et almindeligt menneske ligesom alle os andre, der blev en del af Holocaust.

Projektet kan bruges i undervisningen via hjemmesiden snublesten.org eller gennem et fysisk besøg ved en sten i jeres by. Der ligger flest snublesten i København og på Frederiksberg, men der er også nedlagt sten i Hellerup, Lyngby, Århus, Kolding, Odense, Brønshøj og Gentofte. Se hele oversigten på sitet snublesten.org.